

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 85 § i mervärdesskattelagen och 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 85 § i mervärdesskattelagen och 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen (RP 93/2025 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Delegationen har hört

- konsultativ tjänsteman Marja Niiranen, finansministeriet
- finanssakkunnig Tony Valve, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Reetta Varjonen-Ollus, finansministeriet
- ledande sakkunnig Anne Kaleva, Skatteförvaltningen
- skatteexpert Tiina Ruohola, Finlands näringsliv rf
- ledande expert Toni Jääskeläinen, Finsk Handel rf
- expert Heikki Rintala, Ekonomistyrningsförbundet i Finland rf
- skatteexpert Jukka-Pekka Hellman, Företagarna i Finland rf
- ekonomisk expert Janne Kalluinen, Skattebetalarnas Centralförbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Statens ekonomiska forskningscentral
- Liikuntayrittäjät ry
- Kultur- och konstområdets centralorganisation KULTA rf
- Turism- och Restaurangförbundet rf.

Betänkande FiUB 20/2025 rd

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att mervärdesskattelagen och lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen ändras.

Enligt propositionen lindras mervärdesbeskattningen så att den nedsatta skattesatsen på 14 procent sänks till 13,5 procent.

Ändringen gäller livsmedel, restaurang- och cateringtjänster, fodermedel, persontransporter, in- kvarteringsverksamhet, gästhamnsverksamhet och läkemedel samt mensskydd, inkontinens- skydd och barnblöjor. Ändringen ska också gälla kultur- och idrottsverksamhet, såsom böcker, idrotts- och motionstjänster, tillträde till kulturella evenemang och anläggningar samt idrottsevenemang, utnyttjande av idrottsanläggningar, framträdanden av utövande konstnärer, idrottsmän eller andra offentligt uppträdande, importerade konstverk, konstverk som säljs av upphovsman- nen eller en tillfällig försäljare samt de ersättningar som hänför sig till upphovsrätten och som en organisation som företräder innehavarna av upphovsrätten får.

Den nedsatta skattesatsen på 13,5 procent ska även tillämpas på rundradioverksamhet i stället för den nuvarande skattesatsen på 10 procent.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2026.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

Propositionen grundar sig på regeringens beslut vid halvtidsöversynen våren 2025 om att lindra mervärdesskatten så att den nedsatta skattesatsen på 14 procent sänks till 13,5 procent.

Den föreslagna sänkningen av den nedsatta mervärdesskattesatsen beräknas statistiskt räknat minska statens mervärdesskatteintäkter på årsnivå med cirka 159 miljoner euro enligt 2026 års nivå. Till följd av ändringen minskar också statens och andra motsvarande offentliga samfunds mervärdesskatteutgifter. När både statens minskande mervärdesskatteutgifter och effekten på efterfrågan beaktas, beräknas den föreslagna ändringen minska statens faktiska mervärdesskatteintäkter med cirka 140 miljoner euro på årsnivå enligt 2026 års nivå.

Enligt propositionen utgör de nyttigheter som är föremål för skattesänkningen i genomsnitt cirka en femtedel av hushållens konsumtion. Det har bedömts att hushållen statistiskt räknat gynnas till ett belopp av cirka 138 miljoner euro per år jämfört med nuläget, om den föreslagna sänkningen av skattesatsen till fullt belopp överförs på priserna. Enligt propositionen är det allmänt taget osäkert hur en skattesänkning överförs på priserna. Utfrågade sakkunniga har bland annat hänvisat till en

Betänkande FiUB 20/2025 rd

undersökning som visar att nedsättningar av mervärdesskattesatserna i lägre grad överförs på priserna än höjningar av skattesatserna.

Sakkunniga har också lyft fram de många ändringar som gjorts i mervärdesbeskattningen inom en kort tid samt den administrativa börda som dessa medför för företagen. Även om det i sig har ansetts vara bra att lindra beskattningen, har det vid utskottets utfrågning också framförts att nyttan av den nu föreslagna sänkningen av skattesatsen är liten och att skattelättnaden borde ha riktats till beskattning av arbete och företagande.

Till denna del konstaterar utskottet att regeringen under regeringsperioden redan har beslutat om betydande lättnader i beskattningen av arbete och företagande. Tyngdpunkten i beskattningen har flyttats från inkomstbeskattning till beskattning av konsumtion. Åtgärderna förbättrar förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och därigenom också den ekonomiska situationen för hushållen. Sänkningen av mervärdesskattesatsen stöder dessa mål.

Sammantaget anser utskottet att den föreslagna ändringen behövs och är ändamålsenlig. Utskottet påpekar dock att bör undvika flera ändringar inom en kort tid. Detta för att skattelagstiftningen ska vara förutsägbar och med tanke på den administrativa börda som ändringarna i mervärdesskattesatsen medför för företagen. Med beaktande av att det är osäkert hur ändringar i mervärdesskattesatserna överförs på konsumentpriserna är det enligt utskottet önskvärt att få ny forskning om skatteändringarnas effekter på priserna.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 93/2025 rd utan ändringar.

Betänkande FiUB 20/2025 rd

Helsingfors 18.11.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Saara Hyrkkö gröna
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Timo Heinonen saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Jari Koskela saf
medlem Aki Lindén sd
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Joona Räsänen sd
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Ville Valkonen saml
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Janne Jukkola saml
ersättare Eeva Kalli cent
ersättare Mikko Lundén saf
ersättare Lauri Lyly sd
ersättare Henrik Wickström sv.

Sekreterare var

utskottsråd Tarja Järvinen.

Betänkande FiUB 20/2025 rd

Reservation 1

Reservation 1 /sd

Motivering

Regeringen föreslår att den nedsatta mervärdesskattesatsen på 14 procent sänks till 13,5 procent (RP 93/2025 rd). Syftet med propositionen är framför allt att lindra beskattningen av livsmedel genom konsumtion. Vi undertecknade anser att ändringen har väldigt liten betydelse och även är finanspolitiskt ineffektiv. Det finns inga hållbara grunder för ändringen.

Sänkningarna av mervärdesskatten har historiskt sett haft en svag inverkan på priserna, särskilt vid små förändringar. Forskning tyder på att sänkningar av mervärdesskatten märks i priserna sämre än höjningar. Ju mindre skatteförändringen är, desto osäkrare och långsammare är förändringen i fråga om priserna. I detta fall är ändringen på 0,5 procentenheter så liten att konkurrensläget och företagens prissättningspraxis sannolikt kommer att sluka åtminstone en del av nyttan. De positiva effekterna på hushållens köpkraft förblir således små.

Ändringen medför betydande fiskala kostnader i förhållande till nyttan. Enligt regeringens egen bedömning minskar ändringen statens mervärdesskatteintäkter med uppskattningsvis 140—159 miljoner euro på årsnivå enligt 2026 års nivå. Eftersom det är osäkert hur sänkningen märks i priserna blir priset på varje euro som gagnar konsumenterna exceptionellt högt för de offentliga finanserna.

Sänkningen kanaliseras brett och ofokuserat. Såväl höginkomsttagare som låginkomsttagare drar nytta av sänkt moms, och sänkningen gäller också sådan konsumtion som inte behöver stödas. Om åtgärderna riktades bättre skulle de mer kostnadseffektivt förbättra köpkraften och därigenom konsumtionsefterfrågan.

De upprepade justeringarna av mervärdesskattesatserna är en del av regeringens ryckiga skattepolitik som bidrar till att öka osäkerheten. De medför onödigt extra arbete för företagen och förvaltningen (systemuppdateringar, ändringar i avtalspriserna, information), vilket strider mot målet att minska regleringsbördan. Skattepolitiken blir svårförutsägbar, vilket påverkar investeringsmiljön negativt.

De ekonomiska utsikterna och hållbarheten i de offentliga finanserna förutsätter att man undviker permanenta och dåligt riktade skattelättnader. Om det finns ekonomiskt handlingsutrymme ska det utnyttjas för åtgärder som stärker sysselsättningen och produktiviteten eller tryggar basservicen.

Vi föreslår också att småföretagarnas villkor och administrativa börda lindras genom att den nedre gränsen för momsskyldigheten höjs till 30 000 euro av omsättningen under räkenskapsperioden.

Utifrån det som sägs ovan anser vi att den föreslagna nedsatta skattesatsen på 13,5 procent bör återtas och att den nedsatta skattesatsen hålls på 14 procent. Vidare anser vi att den nedre gränsen för momsskyldigheten ska höjas till 30 000 euro.

Betänkande FiUB 20/2025 rd
Reservation 1

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 med ändringar (Reservationens ändringsförslag), och

att riksdagen godkänner ett uttalande. (Reservationens förslag till uttalande)

Reservationens ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av 85 § i mervärdesskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mervärdesskattelagen (1501/1993) det inledande stycket i 85 § 1 mom., sådant det lyder i lag 706/2012, som följer:

85 §

För försäljning av följande tjänster samt för försäljning, gemenskapsinterna förvärv, överföring från upplagringsförfarande och import av följande varor ska i skatt betalas 14 procent av skattegrunden:

Ikraftträdande
(Som i FiUB)

Betänkande FiUB 20/2025 rd
Reservation 1

2.

Lag

om ändring av 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen (1266/1996) det inledande stycket i 18 b § 1 mom., sådant det lyder i lag 1113/1999, som följer:

18 b §

För import av sådana samlarföremål och antikviteter som avses i 79 d och 79 e § i mervärdesskattelagen ska i skatt betalas 14 procent av skattegrunden när

Ikraftträdande
(Som i FiUB)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar riksdagen propositioner genom vilka den nedre gränsen för momsskyldighet höjs till 30 000 euro och genom vilka räkenskapsperiodens längd och förhindrande av missbruk tas i beaktande.

Helsingfors 18.11.2025

Joona Räsänen sd
Seppo Eskelinen sd
Aki Lindén sd
Pia Viitanen sd
Lauri Lyly sd

Betänkande FiUB 20/2025 rd Reservation 2

Reservation 2 /gröna

Motivering

I propositionen RP 93/2025 rd föreslås det att mervärdesskattelagen och lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen ändras. Enligt propositionen lindras mervärdesbeskattningen så att den nedsatta skattesatsen på 14 procent sänks till 13,5 procent.

Regeringen Orpo har ändrat mervärdesskatten ett flertal gånger under regeringsperioden. Regeringen har höjt den allmänna mervärdesskattesatsen från 24 till 25,5 procent. Dessutom höjde regeringen tidigare i stor utsträckning den nedsatta skattesatsen på 10 procent till 14 procent. Nu genomför regeringen åter en ny ändring när den sänker skattesatsen på 14 procent till 13,5 procent.

Vi anser inte att en så ryckig skattepolitik är motiverad. Snabba ändringar i mervärdesbeskattningen medför administrativ börda och kostnader för företagen. Den föregående ändringen hade varit i kraft endast fyra månader när regeringen vid vårens ramförhandlingar beslutade att på nytt ändra skattesatsen.

Det har ingen nytta i praktiken att mervärdesskatten sänks med en halv procentenhet. Det är mycket osannolikt att sänkningen av mervärdesskatten med en halv procentenhet märks i konsumentpriserna. Den sänkta mervärdesskatten påverkar i försvinnande liten mån priserna i konsumentkorgen, alltså har den föreslagna momssänkningen en mycket liten inverkan på medborgarnas köpkraft. Störst inverkan har sänkningen på statens skatteinkomster, som minskar.

För att stödja små företag bör regeringen hellre höja den nedre gränsen för mervärdesskattefri verksamhet i liten skala från 20 000 till 30 000 euro. Det skulle vara en förändring som skulle rikta bättre än den marginella förändringen av mervärdesskatten. Det skulle också vara ett förmånligare alternativ för statsfinanserna.

De gröna vill att regeringens förslag om att sänka mervärdesskattesatsen på 14 procent till 13,5 procent återtas. Däremot vill vi att läkemedel, persontransporttjänster (med undantag för flygtrafik), kultur- och underhållningstjänster, idrottstjänster, reparationstjänster, mensskydd, inkontinensskydd och barnblöjor ska omfattas av skattesatsen på 10 procent. För att förbättra läskunnigheten bland de finländska barnen och stödja litteraturbranschen vill vi sänka mervärdesskatten på litteratur. Vi vill också påskynda den cirkulära ekonomin genom att sänka mervärdesskatten för reparationstjänster till 10 procent.

Förslag

Vi föreslår

*att riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 med ändringar (**Reservationens ändringsförslag**), och*

Betänkande FiUB 20/2025 rd
Reservation 2

att riksdagen godkänner två uttalanden. (Reservationens förslag till uttalanden)

Reservationens ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av 85 § i mervärdesskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mervärdesskattelagen (1501/1993) ~~det inledande stycket i~~ 85 och 85 a §, sådana de lyder, 85 § i lagarna 1780/2009, 706/2012, 691/2024 och 921/2024 och 85 a § i lag 921/2024, samt fogas till 59 § en ny 7 punkt som följer:

59 §

7) böcker som tillhandahålls på fysiska bärare eller på elektronisk väg.

85 §

För försäljning av följande tjänster samt för försäljning, gemenskapsinterna förvärv, överföring från upplagringsförfarande och import av följande varor ska i skatt betalas 14 procent av skattegrunden:

(1—3 punkten som i gällande lag)

~~4) persontransporter, (05.12.2024/691)~~

(5 punkten som i gällande lag)

~~6) läkemedel som avses i läkemedelslagen (395/1987), sådana preparat enligt 22 och 22 a § i läkemedelslagen som enligt villkoret för sådan registrering som avses i de nämnda paragraferna får säljas endast genom apoteksrörelse, kliniska näringspreparat och produkter som motsvarar sådana preparat samt salvbaser, om de berättigar till ersättning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) samt mensskydd, inkontinensskydd och barnblöjor,~~

~~7) böcker som tillhandahålls på fysiska bärare eller på elektronisk väg, (5.12.2024/691)~~

~~8) tillträde till idrottsevenemang eller tillgång till direktströmning av dessa evenemang eller både och, utnyttjande av idrottsanläggningar och tillhandahållande av lektioner inom idrott eller fysisk träning, inklusive när lektionerna direktströmmas, (05.12.2024/691)~~

~~9) tillträde till föreställningar, teatrar, cirkusar, marknader, nöjesparker, konserter, museer, djurparker, biografier, utställningar och liknande kulturella evenemang och anläggningar eller tillgång till direktströmning av dessa evenemang eller besök eller både och,~~

Betänkande FiUB 20/2025 rd
Reservation 2

~~10) honorar eller ersättning som avses i 45 § 1 mom. 1 och 2 punkten för försäljning av framträdanden av utövande konstnärer eller andra offentligt uppträdande eller idrottsmän, om den som bedriver rörelse har ansökt om att bli skattskyldig för denna verksamhet.~~

~~11) sådana konstverk som avses i 79 c §, i fråga om annan verksamhet än import dock endast när säljaren är upphovsmannen eller hans eller hennes rättsinnehavare eller, tillfälligt, en annan näringsidkare än en sådan skattskyldig återförsäljare som avses i 79 a § 3 mom., (5.12.2024/691)~~

~~12) den ersättning enligt 45 § 1 mom. 3–5 punkten som hänför sig till upphovsrätten och som en organisation som företräder innehavarna av upphovsrätten får, (19.12.2024/921)~~

(13 punkten som i gällande lag)

85 a §

För försäljning av följande tjänster samt för försäljning, gemenskapsinterna förvärv, överföring från upplagringsförfarande och import av följande varor ska i skatt betalas 10 procent av skattegrunden:

~~1) tidningar och tidskrifter som tillhandahålls på fysiska bärare eller på elektronisk väg,
2) det belopp som Rundradion Ab får ur statens televisions- och radiofond och den ersättning som Ålands Radio och Tv Ab får av landskapet Ålands inkomster av medieavgifter.~~

~~Som publikationer som avses i 1 mom. betraktas inte~~

~~1) publikationer som huvudsakligen innehåller reklam, eller~~

~~2) publikationer som huvudsakligen består av videoinnehåll eller hörbar musik.~~

1) persontransporter,

2) tillträde till idrottsevenemang eller tillgång till direktströmning av dessa evenemang eller både och, utnyttjande av idrottsanläggningar och tillhandahållande av lektioner inom idrott eller fysisk träning, inklusive när lektionerna direktströmmas,

3) tillträde till föreställningar, teatrar, cirkusar, marknader, nöjesparker, konserter, museer, djurparker, biografier, utställningar och liknande kulturella evenemang och anläggningar eller tillgång till direktströmning av dessa evenemang eller besök eller både och,

4) läkemedel som avses i läkemedelslagen (395/1987), sådana preparat enligt 22 och 22 a § i läkemedelslagen som enligt villkoret för sådan registrering som avses i de nämnda paragraferna får säljas endast genom apoteksrörelse, samt kliniska näringspreparat och produkter som motsvarar sådana preparat samt salvbaser om de berättigar till ersättning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004),

5) tidningar och tidskrifter som tillhandahålls på fysiska bärare eller på elektronisk väg,

6) sådana konstverk som avses i 79 c §, i fråga om annan verksamhet än import dock endast när säljaren är upphovsmannen eller hans eller hennes rättsinnehavare eller, tillfälligt, en annan näringsidkare än en sådan skattskyldig återförsäljare som avses i 79 a § 3 mom.,

7) den ersättning enligt 45 § 1 mom. 3–5 punkten som hänför sig till upphovsrätten och som en organisation som företräder innehavarna av upphovsrätten får,

8) honorar eller ersättning som avses i 45 § 1 mom. 1 och 2 punkten för försäljning av framträdanden av utövande konstnärer eller andra offentligt uppträdande eller idrottsmän, när den som bedriver rörelse har ansökt om att bli skattskyldig för denna verksamhet.

Betänkande FiUB 20/2025 rd
Reservation 2

Ikraftträdande
(Som i FiUB)

2.

Lag

om ändring av 18 b § i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatteoch accislagstiftningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om undantag för landskapet Åland i fråga om mervärdesskatte- och accislagstiftningen (1266/1996) det inledande stycket i 18 b § 1 mom., sådant det lyder i lag 1113/1999, som följer:

18 b §

För import av sådana samlarföremål och antikviteter som avses i 79 d och 79 e § i mervärdesskattelagen ska i skatt betalas 14 procent av skattegrunden när

Ikraftträdande
(Som i FiUB)

Reservationens förslag till uttalanden

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att höja mervärdesskatten för flygtrafik till 25,5 procent.

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att sänka mervärdesskatten på reparationstjänster till 10 procent.

Helsingfors 18.11.2025

Saara Hyrkkö gröna

Betänkande FiUB 20/2025 rd

Reservation 3

Reservation 3 /vänst

Motivering

Enligt propositionen lindras mervärdesbeskattningen så att den nedsatta skattesatsen på 14 procent sänks till 13,5 procent. Ändringen gäller livsmedel, restaurang- och cateringtjänster, fodermedel, persontransporter, inkvarteringsverksamhet, gästhamnsverksamhet och läkemedel samt mensskydd, inkontinensskydd och barnblöjor. Ändringen ska också gälla kultur- och idrottsverksamhet, såsom böcker, idrotts- och motionstjänster, tillträde till kulturella evenemang och anläggningar samt idrottsevenemang, utnyttjande av idrottsanläggningar, framträdanden av utövande konstnärer, idrottsmän eller andra offentligt uppträdande, importerade konstverk, konstverk som säljs av upphovsmannen eller en tillfällig försäljare samt de ersättningar som hänförs till upphovsrätten och som en organisation som företräder innehavarna av upphovsrätten får.

Vänsterförbundet välkomnar att den nedsatta mervärdesskattesatsen på 14 procent sänks till 13,5 procent. Vänsterförbundet föreslår dessutom att den tidigare allmänna mervärdesskattesatsen (84 §) på 24 procent återinförs i stället för den nuvarande skattesatsen på 25,5 procent. Vi föreslår också att de tjänster och produkter (bl.a. kollektivtrafik, inkvarteringstjänster, läkemedel, mensskydd, inkontinensskydd och barnblöjor, idrotts- och kulturevenemang och konst) som i början av 2025 överfördes från den nedsatta mervärdesskattesatsen på 10 procent (85 a §) till den nedsatta mervärdesskattesatsen på 14 procent (85 §) flyttas tillbaka till den nedsatta skattesatsen på 10 procent. Vi föreslår också att böcker befrias från mervärdesskatt.

Propositionen är ett bristfälligt försök från regeringens sida att rätta till sina tidigare beslut som har höjt den allmänna prisnivån. Det mest misslyckade enskilda beslutet har varit regeringens val att höja den allmänna mervärdesskatten från 24 till 25,5 procent, mitt inne i en lågkonjunktur. Höjningen försvagade finländarnas köpkraft och därmed den privata konsumtionsefterfrågan. Den svaga privata konsumtionsefterfrågan är ett av de största hindren för tillväxt i Finland.

Momshöjningen försvagade också skatteprogressionen i vårt land. Mervärdesskatten är en regressiv skatt, vilket betyder att låg- och medelinkomsttagarna betalar mer skatt i relation till sina inkomster än höginkomsttagarna. Höjningen av den allmänna mervärdesskattesatsen ökade ojämlikheten. Ojämlikhetsutvecklingen har tilltagit också genom högerregeringens nedskärningar i den sociala tryggheten och de skattelindringar som införts särskilt för höginkomsttagare. Vänsterförbundet vill återinföra den allmänna mervärdesskattesatsen på 24 procent för att stödja köpkraften hos låg- och medelinkomsttagare och för att stödja företagen och den ekonomiska tillväxten.

Utöver den allmänna höjningen av mervärdesskatten överförde regeringen en hel del nyttigheter som omfattades av den nedsatta skattesatsen på 10 procent (85 a §) till den nedsatta skattesatsen på 14 procent (84 §). Propositionen kompenserar i mycket liten utsträckning för överföringens effekt på beskattningen och prisnivån.

Betänkande FiUB 20/2025 rd

Reservation 3

Till exempel överföringen av läkemedel till skattesatsen på 14 procent har avsevärt ökat kostnaderna för att vara sjuk. Det är särskilt omänskligt i en tid då många finländare med låga inkomster eller kroniska sjukdomar tvingas avstå från läkemedel på grund av nedskärningarna i den sociala tryggheten. Även om skattesatsen nu sänks med 0,5 procentenheter, är läkemedlen fortfarande dyrare än de var 2024. Vänsterförbundet vill flytta tillbaka alla varor och tjänster till skattesatsen på 10 procent, med undantag för livsmedel. Förslaget skulle inte gälla livsmedel, eftersom det kan vara svårt att genom skatteåtgärder sänka matpriset i Finland. En betydande sänkning av mervärdesskatten på mat skulle också avsevärt minska statens skatteinkomster. Vi har en av världens mest koncentrerade livsmedelsmarknader. För att livsmedlen ska bli billigare krävs därför i första hand att konkurrensen inom livsmedelsbranschen främjas. Livsmedlen omfattades också tidigare av skattesatsen på 14 procent. Utöver livsmedel skulle vi också hålla kvar restaurangtjänster och fodermedel i skattesatsen på 13,5 procent.

Överföringen avses också gälla kollektivtrafik. För att målen om minskade trafikutsläpp ska nås krävs det att kollektivtrafiken används mer, inte mindre. Mervärdesskatten på kollektivtrafiken måste sänkas från 14 procent till den tidigare skattesatsen på 10 procent, eftersom höjningen har ökat trafikföretagens kostnader och skapat ett tryck på att höja biljettpriserna och minska servicebudet.

Ändringen avses också gälla idrottstjänster, vilket skulle främja utövandet av motion och idrott och stödja folkhälsan.

Dessutom vill Vänsterförbundet överföra mensskydd, inkontinensskydd och barnblöjor till den nedsatta skattesatsen på 10 procent. Mensskydd och inkontinensskydd är nödvändiga hälso- och hygienartiklar som med fog kan betraktas som sådana medicintekniska produkter som omfattas av den nedsatta mervärdesskattesatsen. Anskaffningen av mensskydd medför betydande kostnader för kvinnor under flera årtionden. Inkontinensskydd är i sin tur sådana nödvändiga hälso- och hygienartiklar som underlättar livet för många som lider av hälsoproblem och för äldre personer med nedsatt hälsa, men som ändå medför betydande kostnader. Förlossningar ökar kvinnors behov av mensskydd och inkontinensskydd. Därför bör mervärdesskatten på mensskydd och inkontinensskydd sänkas till 10 procent. Barnblöjor är en betydande återkommande utgiftspost för familjer. På grund av den låga nativiteten i Finland bör kostnader som är kopplade till att skaffa barn göras så förmånliga som möjligt.

Om tjänsterna inom kultursektorn på nytt skulle flyttas tillbaka till skattesatsen på 10 procent skulle det också stödja den finländska kultursektorn. Regeringens tidigare beslut att höja momsen på inträdesbiljetter, böcker och konstverk med rentav fyra procentenheter har drabbat kultur- och konstfältet samt evenemangsbranschen särskilt hårt. I synnerhet den utövande konsten återhämtar sig fortfarande från coronapandemin. Branschen behöver fortfarande långsiktigt stöd och förutsägbar finansiering, inte kortsiktiga och kraftiga nedskärningar.

Höjningen av bokmomsen har lett till att staten får mer för varje såld bok än författaren själv. Den gjorde också Finland till ett av de länder som beskattar böcker hårdast i Europa. Den samhälls-ekonomiska betydelsen av att momsen på böcker höjs är liten, men det är tvivelaktigt för stödet till litteratur, författare och läskunnighet. Bokmomsen bör därför i enlighet med Vänsterförbundets tidigare lagmotion LM 23/2024 rd (Honkasalo m.fl.) sänkas till noll genom att en paragraf

Betänkande FiUB 20/2025 rd
Reservation 3

om detta fogas till 4 kap. i mervärdesskattelagen, där det redan nu finns bestämmelser om vissa undantag från skattepliktighet för försäljning.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 2 enligt betänkandet,

att riksdagen godkänner lagförslag 1 med ändringar. (Reservationens ändringsförslag)

Reservationens ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av ~~85 § i~~ mervärdesskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
~~ändras i mervärdesskattelagen (1501/1993) det inledande stycket i 85 § 1 mom., sådant det ly-~~
~~der i lag 706/2012, 84, 85 och 85 a §, av dem 84 § sådan den lyder i lag 462/2024, 85 § sådan den~~
~~lyder i lagarna 1780/2009, 706/2012, 691/2024 och 921/2024 samt 85 a § sådan den lyder i lag~~
~~921/2024, och fogas till lagen en ny 38 e § och en ny mellanrubrik före den~~ som följer:

38 e §

Litteratur

Skatt betalas inte på försäljning av böcker som tillhandahålls på fysiska bärare eller på elekt-
ronisk väg.

Som böcker som avses i 1 mom. betraktas inte

1) publikationer som huvudsakligen innehåller reklam, eller

2) publikationer som huvudsakligen består av videoinnehåll eller hörbar musik.

84 §

I skatt ska betalas 24 procent av skattegrunden, om inte något annat anges i 85 eller 85 a §.

Betänkande FiUB 20/2025 rd
Reservation 3

85 §

För försäljning av följande tjänster samt för försäljning, gemenskapsinterna förvärv, överföring från upplagringsförfarande och import av följande varor ska i skatt betalas 13,5 procent av skattegrunden:

1) matvaror, drycker och andra ämnen som är avsedda att som sådana förtäras av människor samt råvaror och kryddor, konserveringsmedel, färger eller andra tillsatsämnen som används vid framställning eller konservering av dem (livsmedel),

2) restaurang- och cateringtjänster, med undantag för överlåtelse av varor som avses i 2 mom. 3 punkten,

3) fodermedel och foderblandningar samt råvaror och tillsatsämnen som är avsedda för tillverkningen av sådana, industriavfall att användas som djurfoder samt foderfisk (fodermedel),

4) det belopp som Rundradion Ab får ur statens televisions- och radiofond och den ersättning som Ålands Radio och Tv Ab får av landskapet Ålands inkomster av medieavgifter.

Den med stöd av 1 mom. 1 punkten sänkta skattesatsen tillämpas inte på

1) levande djur,

2) vattenledningsvatten,

3) alkoholdrycker som avses i lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker och tobaksprodukter, eller

4) gifter.

85 a §

För försäljning av följande tjänster samt för försäljning, gemenskapsinterna förvärv, överföring från upplagringsförfarande och import av följande varor ska i skatt betalas 10 procent av skattegrunden:

1) tidningar och tidskrifter som tillhandahålls på fysiska bärare eller på elektronisk väg,

2) persontransporter,

3) överlåtelse av nyttjanderätt till inkvarteringslokaler och besökshamnar,

4) läkemedel som avses i läkemedelslagen (395/1987), sådana preparat enligt 22 och 22 a § i läkemedelslagen som enligt villkoret för sådan registrering som avses i de nämnda paragraferna får säljas endast genom apoteksrorelse, kliniska näringspreparat och produkter som motsvarar sådana preparat samt salvbaser, om de berättigar till ersättning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) samt mensskydd, inkontinensskydd och barnblöjor,

5) tillträde till idrottsevenemang eller tillgång till direktströmning av dessa evenemang eller både och, utnyttjande av idrottsanläggningar och tillhandahållande av lektioner inom idrott eller fysisk träning, inklusive när lektionerna direktströmmas,

6) tillträde till föreställningar, teatrar, cirkusar, marknader, nöjesparker, konserter, museer, djurparker, biografer, utställningar och liknande kulturella evenemang och anläggningar eller tillgång till direktströmning av dessa evenemang eller besök eller både och,

7) honorar eller ersättning som avses i 45 § 1 mom. 1 och 2 punkten för försäljning av framträdanden av utövande konstnärer eller andra offentligt uppträdande eller idrottsmän, när den som bedriver rörelse har ansökt om att bli skattskyldig för denna verksamhet.

8) sådana konstverk som avses i 79 c §, i fråga om annan verksamhet än import dock endast när säljaren är upphovsmannen eller hans eller hennes rättsinnehavare eller, tillfälligt, en annan näringsidkare än en sådan skattskyldig återförsäljare som avses i 79 a § 3 mom.,

9) den ersättning enligt 45 § 1 mom. 3—5 punkten som hänför sig till upphovsrätten och som en organisation som företräder innehavarna av upphovsrätten får.

Betänkande FiUB 20/2025 rd
Reservation 3

Som publikationer som avses i 1 mom. 1 punkten betraktas inte

1) publikationer som huvudsakligen innehåller reklam, eller

2) publikationer som huvudsakligen består av videoinnehåll eller hörbar musik.

Som i 1 mom. 6 punkten avsett tillträde betraktas också tillträde till anläggningar i nöjesparker och andra motsvarande anläggningar.

Den med stöd av 1 mom. 8 punkten nedsatta skattesatsen tillämpas inte på överlåtelse av sådana konstverk på vilka tillämpas det förfarande som avses i 79 a §.

Ikraftträdande
(Som i FiUB)

Helsingfors 18.11.2025

Hanna Sarkkinen vänst